

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. Quid sit actus vitalis, & quotuplex? Item an illis assignari possit
conceptus unus uni vocus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

organicæ, &c. sumptæ adæquatè, tam pro eo quod dicunt ex parte corporis, quàm ex parte animæ, sunt realiter distinctæ ab anima communicante, concedo antecedens: sumptæ inadæquatè pro eo præcisè, quod dicunt ex parte animæ rationalis, nego antecedens: Ad probationem distingue cum proportionem Antecedens. Potentiæ organicæ, &c. sumptæ adæquatè, &c. sunt materiales, concedo antecedens; inadæquatè, &c. nego antecedens.

Ad Confirmationem

xxiv. Respondeo 1°, retorquendo argumentum in adversarios, qui admittunt illas potentias organicas realiter distingui ab anima, & esse adæquatè materiales: *Potentia organica in homine sunt adæquatè materiales; ergo anima in homine est adæquatè materialis*, quod consequens est hæreticum: Deinde admittere debent Angelum purè spirituales in corpore assumpto producere ubi materiale, illud corpus movendo; non ideo tamen est materialis.

Respondeo 2°, negando consequentiam, quia à conditione effectus ad causam nulla sequela, ignis producit accidens, ergo est accidens, Christus rationatur ut purus homo, ergo est purus homo, non sequitur.

xxv. Dices 5°, Deus in ordine gratiæ imitatur ordinem naturæ: Atqui in ordine gratiæ potentiæ distinguuntur ab essentia, id est, habitus supernaturales à gratia sanctificante; ergo, &c.

xxvi. Respondeo antecedens universaliter sumptum esse falsum; alioqui statim inferrem esse tot intellectus & voluntates, quot diversa cognitionum & volitionum objecta formalia; sicut sunt tot in gratia sanctificante habitus supernaturales, quot sunt istorum habituum, ut Fidei, Spei, Charitatis, que objecta formalia diversa. Hinc antecedens tantum intelligi debet quoad nonnulla, videlicet, sicut in ordine naturæ datur una 1^a basis & radix naturalium, ita in ordine gratiæ datur una 1^a basis & radix supernaturalium.

D V B I V M I I.

Quid sit actus vitalis, & quod duplex? Item an illis assignari possit conceptus unus univocus.

Antè Resolutionem
xxvii. Suppono 1°, actus vitales, qui rectè vita in actu 2° à nonnullis nuncupantur, multos assignari, v.g. motum progressivum, nutritionem, vegetationem, sensationes internas & externas, intellectionem, volitionem, &c. sed assignare illis conceptum unum univocum communem, valde difficile est.

xxviii. Suppono 2°, vivens esse illud, quod vel est, vel habet in se principium istarum operationum; unde de vivente nulla potest esse difficultas assignato conceptu communi uno univoco omnibus illis actibus vitalibus. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

xxix. **D**ico 1°, conceptus communis univocus actibus vitalibus non potest esse actus principii se moventis ab intrinseco, quia ita se movet quodlibet non vivens, producendo suas proprietates, & tamen nullus dixerit productionem proprietatum esse actum vitalem, ergo, &c.

R E S O L U T I O I I.

xxx. **D**ico 2°, conceptus communis omnibus actibus vitalibus non est actus immanens directa, id est, non ex resultantia naturali, ex qua est productio caloris ab igne, motus lapidis in centrum, &c. Est contra D. Fromondum de Anima lib. 1. cap. 1. art. 10. in eamque sententiam videntur plures alii, qui pro conceptu isto communi adferunt actum ex genere suo immanentem, aliunde acquisitum, quàm ex sola naturali determinatione formæ, coincidere.

xxx i. Probatur: quia definitio ista non est satis latè patens; 1° quia non comprehendit generationem filii per intellectionem in Divinis, & spirationem Spiritus Sancti per amorem, quæ actiones sunt vitales & tamen summè necessariae resultantia naturalis, ut consideranti patebit. 2°, Quia datur actio vitalis, quæ non est immanens, licet directa sit, ut generatio foetus, conformatio & membranificatio illius quatenus est à causa principali quo feminis; illam enim esse vitalem probavimus disp. 1. Dub. 2°. Refol. 3. 3°, datur actio vitalis, quæ est immanens, licet directa non sit, ut amor & comprehensio sui in Deo Patre: Ergo, &c.

xxx ii. Confirmatur, sicut ignis rectè dicitur calidus à calore quem à sole, aqua frigida à frigore quod ab aëre accipit; quia ignis natus est esse calidus à calore, quem in se emananter producit; quia aqua nata est esse frigida à frigore, quod in se emananter producit; ita homo v.g. rectè diceretur nutritus, intelligens, &c. à nutritione, intellectione, &c. quam in se directè producit. Si verò dicas, quod hoc casu homo non esset nutritus vitaliter, intelligens vitaliter, &c. id ipsum retorqueo in ignem; *Ignis alio casu non esset calidus emananter*; si dicas, hoc non requiri ad hoc ut simpliciter dicatur calidus; dico ego hoc non requiri ut homo dicatur simpliciter nutritus, intelligens, &c. videtur enim omnimoda paritas: homo autem, qui simpliciter nutritur, simpliciter intelligit, simpliciter vivit; ut omnes fateantur, ergo, &c.

xxx iii. Unde fateor quidem omnem actionem immanentem directam esse vitalem, sed nego omnes actiones vitales debere esse tales, sive rationem genericam actionis vitalis in conceptu isto formaliter consistere, licet is sit valde communis, & videatur à S. Thoma præsertim 1. p. q. 118. art. 2. in corpore ex communi sententia vulgi amplexus.

R E S O L U T I O I I I.

xxxiv. **D**ico 3°, conceptus ille actibus vitalibus communis in eo non consistit, quod res aliqua, ita perfectionem habeat ab intrinseco, ut ab extrinseco, saltem naturaliter, eam habere non possit. Est contra P. Comptonum de Anima Disp. 6. Sect. 4. in quod etiam recentioribus plures incidunt.

xxxv. Probatur, definitio ista comprehendit aliquos actus non vitales ut potentiam instrumentalem materiæ primæ cui omnino convenit definitio ista; & aliquos vitales non comprehendit, ut conformationem, membranificationem foetus, &c. quæ sunt actus vitales, ut supra probatum est; deinde secundum illam omnia attributa Divina, & non solum intellectio, amor, &c. sunt actus vitales, quod nullus admiserit præter P. Comptonum, qui consequenter

sequefter facere debet Deum viventem per suam durationem, ubi, &c. imò & Angelum supremi ordinis per proprias passiones suas; quia à nullo extrinseco principio creato naturaliter eas accipere potest, quæ sunt ridicula; Ergo, &c.

RESOLUTIO IV.

xxxvi. **D**ico 4°, contra PP. Arriagam, & Ponticum, datur conceptus communis univocus omnibus actibus vitalibus, tam Dei, quam creaturarum.

xxxvii. Probatur: quia hic conceptus *Actus alibili conveniens & in eo consequens introsumptionem alimenti, aut in spiritibus nobiliorem operandi modum*, est conceptus communis univocus omnibus actibus vitalibus, &c. Ergo, &c. Probatur antecedens; per ly *alibili conveniens & in eo consequens introsumptionem alimenti* comprehenduntur Cælorum loco-motiones (nam loco-motio alibili convenit & in eo sequitur introsumptionem alimenti, in spiritibus verò nobiliorem operandi modum) vegetationes, sensationes, intellectiones, volitiones, productiones lactis, sanguinis, &c. quamdiu anima est in corpore: per ly verò *aut nobiliorem operandi modum*, omnes volitiones & intellectiones Dei, Angelorum & animarum separatarum, quæ sunt secundum modum vitaliter operandi, independentes ab introsumptione alimenti: clarum enim est intellectiones & volitiones Dei, angelorum & animarum separatarum consequi modum operandi vitaliter nobiliorem illo, quem sequuntur intellectiones & volitiones animarum existentium in corpore; ille autem aliud esse non potest, quam modus operandi independentem ab introsumptione alimenti: per utramque verò particulam excluditur motus lapidis in centrum ex jactu, productio augmenti caloris ignis ex anthropistasi, &c. Ergo, &c. Ex his

xxxviii. Collige P. Arriagam non nisi improbabiler valde contra communem omnium Philosophorum, tum antiquorum, tum recentiorum sensum, vitam duplicem assignare; unam Physicam, quam constituit in augmento intrinseco per introsumptionem; aliam intentionalem, quam constituit in cognoscendo & appetendo, quasi verò cognoscere & appetere non sit vivere Physicè abstrahendo à definitione vitæ Physicæ, quam tradit; vel dicat cur vitam Physicam ita definiat, & contra omnes, non assignet definitionem vitæ Physicæ communem omnibus actibus vitalibus: sed æquivocam duntaxat vitalibus Physicis & intentionalibus: Dicere enim quòd Deus Physicè non vivat, est dicere, quòd Deus realiter non vivat, juxta communem sensum, quod nullus dixerit.

xxxix. Dicit fortè vita Physica & intentionalis diversissimæ sunt: Sed Deus vivit ita intentionali, & non vitæ Physicæ: Ergo vita, quæ Deus & creaturæ vivunt, non est nisi æquivocè vita.

xl. Respondeo 1°, retorquendo argumentum: substantia creata & increata diversissimæ sunt; sed Deus est substantia increata, & non creata; Ergo substantia, quæ Deus & creaturæ sunt substantiæ, non est nisi æquivocè substantia, negabit consequentiam, aut distinguet consequens, hoc modo; Ergo substantia, &c. quatenus substantia creata & increata non est nisi æquivocè substantia, concedet; quatenus substantia in genere, negabit consequentiam; & meritò, ut vidimus in Logica Tract. 4. de Ante-prædicamentis Disp. 2. Dub. 3. ubi ostendimus Deum habere verum genus & veram differentiam; eodè modo consequenter distinguat pro vita.

xli. Respondeo 2°, negando consequentiam; quia non est ratio, cur potius vita in communi sit vita æquivoca respectu Dei & creaturarum, quam substantia.

DISPUTATIO QVARTA

De Anima Vegetativa.

DVBIVM I.

Quid sit Anima Vegetativa, & qua ejus potentia?

RESOLUTIO.

i. **D**ico Anima Vegetativa est principium vegetationum, ut nutritionis, augmentationis, & generationis; & hinc sunt tres potentie animæ vegetativæ, nutritivæ scilicet, augmentativæ, & generativæ: Nutritivæ quatuor aliæ facultates famulantur, scilicet, attractivæ alimenti, retentivæ ad concoctionem, concoctivæ, & expulsi-va noxii. Hæc inter omnes certa sunt.

DVBIVM II.

An plantæ, herbæ & eorum semina vivant animâ vegetativâ; & si hæc, an etiam sensitivâ?

RESOLUTIO I.

ii. **D**ico 1°, plantæ & herbæ, verè ac propriè vivunt animâ vegetativâ; est communis

R. P. Francisci Bonæ Spei Physica

post D. Thomam, Dionysium, & Aristotalem lib. 2. cap. 1.

iii. Probatur ex definitione actus vitalis supra; habent enim plantæ & herbæ ex introsumptione alimenti actus nutritionis, augmentationis, & generationis, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

iv. **D**ico 2°, plantæ & herbæ non plantanimales, non vivunt animâ sensitivâ.

v. Probatur 1°, ex Aristotele lib. 3. cap. 13. ubi docet *plantas omnium sensuum expertes esse*. Augustino lib. de qualitate animæ cap. 33. ubi oppositam opinionem vocat *rusticam heresim*.

vi. Probatur 2°, quia animalia omnia, quantum experimur, non habent ita obtusos & dormientes sensus, quin aliquando evigilent, & tacti sese contrahant; sed plantæ ad nullam percussionem se contrahunt, aut movent: Ergo non est ratio fingendi tales sensus in plantis.

vii. Dixi, non plantanimales; quia sunt aliquæ plantæ de quibus Ionstonus, Scaliger, & alii mirantur; ut quòd detur herba, quæ ad tres pedes

G g crescens